

OSVRTI

JOŠ O HRVATSKOME PRIMORJU

Dakle, što se tiče imena Hrvatsko primorje naša suvremena geografija pod njim misli na hrvatski prostor uz obalu od Savudrije do Boke, kao što ste i sami napomenuli.

S druge strane postoji isti naziv za prostor od ušća Rječine do Starigrada/Paklenica za kojega treba razumjeti kako je nastao. Naime za vrijeme Austrije Istra i Dalmacija su bile direktno pod upravom Austrije. Rijeka, ili točnije prostor od ušća Rječine na zapad do Kastva ugovorom između hrvatske i mađarske vlade pripao je Mađarskoj i postao je "Mađarsko primorje", pa je bilo logično da preostali dio pod upravom u Zagrebu bude nazvan Hrvatsko primorje. To se je ime od 1867. postupno udomaćilo pa razumijem vašeg "oštrog" čitatelja da mu se teško odreći imena na kojeg je sigurno ponosan. On će i dalje biti Primorac, ali istovremeno mora biti svjestan da se zadržavanjem povijesnog imena na prije navedenom prostoru od ušća Rječine do Starigrada svjesno odričemo ostalog dijela hrvatske obale. Zar i Dalmacija nije hrvatska, zar i tamo nemamo riješene nazive od Dubrovačkog preko Makarskog, Splitskog i Šibenskog do Zadarskog primorja. Povijesno ime Dalmacija s tradicijom od vremena Rimskog carstva, kao u ostalom i Istre toliko je jako da nikomu ne pada na pamet reći da je dalmatinski ili istarski primorac makar je to u stvari točno. U Dalmaciji postoje primorci, zagorci i otočani.

Šteta je što su jedni uskogrudni, a drugi neznalice. Mislim da će naši školski programi to postupno ispraviti. Kod toga ne mislim da će se Dalmatinci odreći svojeg regionalnog osjećaja. Bilo bi u najmanju ruku čudno čuti da je netko Zadarski

(ili zadarski) primorac, jednako kao da je netko u Prijedoru Dalmatinac, a s istim pravom kao i Zadrani mogao bi to reći s obzirom da je i taj prostor bio uključen u rimsku pokrajinu Dalmaciju.

Zlatko Pepeonik

DVA ZNAČENJA NAZIVA HRVATSKO PRIMORJE – POVIJESNO I SUVREMENO

Na uredničko pismo o Hrvatskome primorju g. Zlatko Pepeonik napisao je odgovor, ali prije nego što nam ga je uspio poslati, obolio je i umro. Poslije njegove smrti, poslala nam ga je njegova sestra i mi ga objavljujemo kako ga je rukom napisao uz neke sitne uredničke zahvate.

Mislim da je nakon onoga što smo objavili u 5. broju prošloga godišta i pisma prof. Pepeonika sada jasno i s jezičnoga i sa zemljopisnoga gledišta da je naziv Hrvatsko primorje od Rječine do Starigrada povijesni naziv, s jezičnoga gledišta zastarjela, a hrvatsko primorje od Savudrije do Boke kotorske suvremeni zemljopisni naziv koji opći jezik treba prihvatiti.

Dakako, zastarjelost je relativan pojam. Kad u djelima Frana Mažuranića nalazimo riječi Primorje, Primorac, Primorkinja, primorski, onda to znači samo primorje u užem smislu. Jednako je tako kad Dubravko Jelčić napiše za Josipa Draženovića: "Zanimljivo je s koliko je prisnosti ovaj Ličanin prigrlio Primorje i posebice Senj..." i kad doda da je Draženović napisao *Crtice iz primorskoga života*, onda se misli da primorje u užem smislu. Kad se govori o djelima Vjenceslava Novaka, tada se obično kaže da je opisivao Podgorje.